

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางสังคมวัฒนธรรม ที่มีผลต่อพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กก่อนวัยเรียนของชนเผ่าอาข่าบ้านห้วยศาลา ตำบลท่าตอน อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ร่วมกับการใช้ข้อมูลเอกสาร และการตรวจสภาวะช่องปาก ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2547 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปในระดับชุมชน จำนวน 44 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระดับครอบครัว จำนวน 21 คน และกรณีศึกษา จำนวน 9 ครอบครัว

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมวัฒนธรรม ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม ระบบเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การคมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข และการสาธารณสุข ตลอดจนอิทธิพลของวัฒนธรรมสมัยใหม่ ที่หลั่งไหลเข้ามาสู่ในชุมชน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน และส่งผลเชื่อมโยงถึงพฤติกรรม การดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน ทั้งในด้านบวกและด้านลบ

อย่างไรก็ตาม พบว่าชุมชนมีความพยายามที่จะผสมผสานวัฒนธรรมใหม่กับวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เข้ากับวิถีการดำเนินชีวิต แต่กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของชุมชนก็เป็นไปอย่างไม่เท่าทัน ดังนั้น การวางแผนในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนกลุ่มนี้ จึงต้องมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างเท่าทันให้แก่ชุมชน ด้วยกลยุทธ์และการวางแผนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชุมชน อันจะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ABSTRACT

176014

The purpose of this descriptive study was to study the socio-cultural context affecting on oral health care behavior of parents in preschool children of Akha hill tribes who lived in Huay Sala Village, Thaton sub-district, Mae Ai district, Chiang Mai Province. Data collection was performed by using a qualitative method. An informal and in-depth interview, a participant observation, documentary data and oral examination was conducted since March to August 2004. The sample of this study were 44 informants for general community data, 21 parents for family data and 9 families of case study.

The results show that the changing in socio-cultural context was related and affected on oral health care behavior of the parents in preschool children. Alteration in environmental, Economical, Technology, transportation, Education and Public health shall provide impact on community people's life style and related to promote a preschool's oral health care behavior in both positive way and negative way.

Anyway, the result show that Akha people are tried to integrate their original culture with the new culture intervention and adapted to their life style, but they still lack of adaptation skill and learning skill. Therefore, the promotion plan to improve a preschool's oral health care behavior is to empower the community to become self-reliant through the provision of the information via learning process skill. This will helping them create appropriate strategy plan for the community's cognitive, believe and life style, which would strenghtening the potential of community people to learning and developing continuity and life long.